

NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla obszarów specjalnej ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR PLB320016
NAZWA
OBSZARU Lasy Puszczy nad Drawą

ZAWARTOŚĆ

- [1. IDENTYFIKACJA OBSZARU](#)
- [2. POŁOŻENIE OBSZARU](#)
- [3. INFORMACJE PRZYRODNICZE](#)
- [4. OPIS OBSZARU](#)
- [5. STATUS OCHRONY OBSZARU](#)
- [6. POWIĄZANIA OBSZARU](#)
- [7. MAPA OBSZARU](#)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. Typ A	1.2. Kod obszaru PLB320016	Powrót
---------------	-------------------------------	------------------------

1.3. Nazwa obszaru

Lasy Puszczy nad Drawą

1.4. Data opracowania 2002-10	1.5. Data aktualizacji 2025-05
----------------------------------	-----------------------------------

1.6. Instytucja lub osoba przygotowująca wniosek:

Nazwisko/Organizacja:	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Adres:	Polska Al. Jerozolimskie 136 Warszawa 02-305
Adres e-mail:	kancelaria@gdos.gov.pl

1.7. Data wskazania oraz objęcia formą ochrony/klasyfikacji terenu

Data zaklasyfikowania obszaru jako OSO:	2007-10
Krajowe odniesienie prawne dla formy ochrony OSO	rozp. MŚ z dn. 05.09.2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie osop

2. POŁOŻENIE OBSZARU

2.1. Położenie centralnego punktu [wartości dziesiętne stopni]:

15.8748

53.0824

190279.05

0.0

2.5. Kod i nazwa regionu administracyjnego

Nazwa regionu

PL41	Wielkopolskie
PL42	Zachodniopomorskie
PL43	Lubuskie

2.6. Region biogeograficzny

Kontynentalny (100.0 %)

3. INFORMACJE PRZYRODNICZE

3.2. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

[Powrót](#)

[illegible]

B	A197	niger		r	15	70	p		G	C	B	C	C
B	A031	Ciconia ciconia		r	50	60	p		M	D			
B	A030	Ciconia nigra		r	7	8	p		G	C	B	C	C
B	A081	Circus aeruginosus		r	70	90	p		M	C	B	C	C
B	A084	Circus pygargus		r	1	3	p		M	D			
B	A207	Columba oenas		r	270	300	p		M	C	B	C	C
B	A122	Crex crex		r	30	50	males		M	D			
B	A037	Cygnus columbianus bewickii		c	1	7	i		M	D			
B	A038	Cygnus cygnus		c	150	200	i		M	C	C	C	C
B	A036	Cygnus olor		c	200	300	i		M	D			
B	A036	Cygnus olor		r	150	180	p		M	B	B	C	B
B	A238	Dendrocopos medius		p	75	85	p		M	D			
B	A236	Dryocopus martius		r	350	400	p		M	C	B	C	C
B	A320	Ficedula parva		r	200	300	p		M	C	B	C	C
B	A217	Glaucidium passerinum		r	6	7	p		M	C	B	B	C
B	A127	Grus grus		r	320	350	p		G	C	B	C	C
B	A127	Grus grus		c	2000	3000	i		G	C	B	C	C
B	A075	Haliaeetus albicilla		r	19	20	p		G	B	B	C	B
B	A022	Ixobrychus minutus		r	1	5	p		M	C	C	C	C
B	A338	Lanius collurio		r	500	1000	p		M	D			
B	A070	Mergus merganser		r	60	70	p		M	B	B	B	B
B	A073	Milvus migrans		r	11	13	p		M	B	B	C	B
B	A074	Milvus milvus		r	9	12	p		M	C	B	C	C
B	A261	Motacilla cinerea		r	30	50	p		G	D			
B	A094	Pandion haliaetus		r	7	10	p		G	A	B	B	A
B	A072	Pernis apivorus		r	30	40	p		M	C	B	C	C
B	A391	Phalacrocorax carbo sinensis		r	100	150	p		M	D			
B	A140	Pluvialis apricaria		c	1800	1800	i		M	D			
B	A005	Podiceps cristatus		r	130	150	p		M	C	B	C	C
B	A120	Porzana parva		r	1	5	males		M	C	C	C	C
B	A119	Porzana porzana		r	1	10	males		M	C	C	C	C

B	A155	Scolopax rusticola		r	300	350	males		M	B	B	C	B
B	A165	Tringa ochropus		r	80	100	p		M	C	B	C	C

- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- S: jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Typ: p = osiadłe, r = wydające potomstwo, c = przelotne, w = zimujące (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć terminu „osiadłe”).
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. [portal referencyjny](#)).
- Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne - wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie, jeśli nie da się dokonać nawet zgrubnej oceny wielkości populacji - w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności” musi być wypełnione).

3.3. Inne ważne gatunki fauny i flory (opcjonalnie)

Gatunek					Populacja na obszarze				Motywacja					
Grupa	KOD	Nazwa naukowa	S	NP	Wielkość		Jednostka	Kategoria	Gatunki wymienione w załączniku		Inne kategorie			
					Min	Maks		C R V P	IV	V	A	B	C	D
B	A085	Accipiter gentilis			40	60	p						X	
B	A240	Dendrocopos minor			350	500	p						X	
B	A322	Ficedula hypoleuca			5000	10000	p						X	
B	A235	Picus viridis			90	110	p						X	

- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, Fu = grzyby, I = bezkręgowce, L = porosty, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- KOD: w odniesieniu do ptaków z gatunków wymienionych w załączniku IV i V należy zastosować nazwę naukową oraz kod podany na portalu referencyjnym.
- S: jeśli dane o gatunku mają charakter poufny i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary lub inne jednostki Według standardowego Wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. [portal referencyjny](#)).
- Kategoria: kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = występuje.
- Kategorie motywacji: IV, V: gatunki z załączników do dyrektywy siedliskowej, A: dane z Krajowej Czerwonej Listy; B: gatunki endemiczne; C: konwencje międzynarodowe; D: inne powody

4. OPIS OBSZARU

4.1. Ogólna charakterystyka obszaru

[Powrót](#)

Pokrycie

Klasa siedliska przyrodniczego	[%]
N10	5.49
N16	6.96
N07	0.05
N23	0.41
N19	7.49
N06	2.91
N17	50.0
N12	26.69
Ogółem pokrycia siedliska przyrodniczego	100

Dodatkowa charakterystyka obszaru:

Obszar Specjalnej Ochrony Natura 2000 „Lasy Puszczy nad Drawą” należy do największych obszarów Natura 2000 w kraju. Obejmuje większą część dużego kompleksu leśnego porastającego równinę sandrową nad środkową i dolną Drawą, a także przyległe obszary pofałdowanych równin morenowych. Rzeźba terenu charakteryzuje się znaczną dynamiką, z uwagi na duży udział zagłębień wytopiskowych, rynien i dolin oraz obecność stromych stoków. Główną osią hydrograficzną obszaru jest Dolina Drawy. Najcenniejsza pod względem przyrodniczym jest jego centralna część, położona w widłach Drawy i jej dopływu Płocicznej. Obie rzeki mają bystry prąd i kręte koryta, płyną głęboko wciętymi dolinami o stromych skarpach. W obrębie obszaru znajdują się liczne jeziora, zróżnicowane pod względem trofizmu wód. Liczne są także oczka wodne oraz położone w zagłębieniach terenu oraz niewielkie torfowiska. W lasach Puszczy nad Drawą dominują bory sosnowe, znaczne powierzchnie zajmują także buczyny o charakterze naturalnym, z partiami starodrzewu. W dolinach rzecznych występują niewielkie fragmenty łągów, a na obrzeżach mis jeziornych – olsy. W północno-zachodniej części obszaru, w okolicach Dobiegniewa, Recza i Drawna, znajdują się większe tereny bezleśne, zajęte głównie przez pola uprawne oraz łąki i pastwiska, a także niewielkie kompleksy stawów rybnych. W obrębie obszaru znajduje się w całości Drawieński Park Narodowy wraz z otuliną, fragmenty kilku obszarów chronionego krajobrazu, siedliskowe obszary Natura 2000 oraz liczne rezerваты przyrody.

Zachowaniu i utrzymaniu siedlisk cennych gatunków ptaków w Lasach Puszczy nad Drawą sprzyja słabe zaludnienie terenu i rozległość występujących tu kompleksów leśnych, a także różnorodność siedlisk związana z położonymi wśród lasów jeziorami, torfowiskami, łąkami i dolinami rzeczными oraz prowadzona na terenach nieleśnych ekstensywna gospodarka rolna. Do najważniejszych zagrożeń dla awifauny i jej siedlisk w obszarze należą rozwój turystyki (m.in. zwiększenie śmiertelności młodych u gatunków wyprowadzających lęgi nad rzekami w wyniku płoszenia ptaków m.in. przez spływy kajakowe) i związanej z nią infrastruktury oraz zabudowy rekreacyjnej, kolidowanie terminów prowadzenia niektórych prac leśnych z sezonem lęgowym ptaków, wyręb starodrzewów, usuwanie z lasu drzew martwych i dziuplastych, intensyfikacja lub porzucenie tradycyjnego użytkowania rolniczego obszarów nieleśnych, zalesianie śródleśnych enklaw i nieużytków porolnych oraz zanieczyszczenie i eutrofizacja wód. Istotnym zagrożeniem dla gatunków związanych z wodami jest rozwój populacji norki amerykańskiej oraz możliwość wzrostu populacji szopa pracza i wynikająca z tego śmiertelność ptaków dorosłych w okresie lęgowym, jak i same straty łągów.

4.2. Jakość i znaczenie

W ostoi stwierdzono ponad 180 gatunków ptaków, w tym 154 gatunki lęgowe lub prawdopodobnie lęgowe. Wśród nich jest 40 gatunków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej (z czego 33 lęgowe), a 18 zostało wpisanych do „Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt”. Dzięki dotychczasowej stosunkowo niskiej presji człowieka oraz licznym, dobrze zachowanym siedliskom (m.in. śródleśne jeziora ramienicowe, lasy ze znacznym udziałem buka), liczebność 32 gatunków spełnia kryteria wyznaczenia obszaru specjalnej ochrony ptaków. Lasy Puszczy nad Drawą są kluczowym obszarem w Polsce dla krajowej populacji rybołowa. Stanowią jedną z większych ostoi lęgowej populacji żurawia, ważną także w okresie migracji (notuje się tu duże koncentracje w okresie wędrówek), jak również są ważnym obszarem dla populacji puchacza, bielika, trzmiełojada, kani czarnej i rudej, siniaka, zimorodka i muchołówki małej. Jak wykazały badania prowadzone

w latach 2012-2013, obszar ten jest także niezwykle istotny dla populacji lęgowych takich gatunków jak gągoł, nurogęs, słonka, perkoz dwuczuby, łabędź niemy, czapla siwa, włochatka oraz sóweczka. Licznie występują tu dzięcioły: czarny, średni, zielony i dzięciołek, jak również muchołówka żałobna, pliszka górska oraz ptaki szponiaste – myszółw i jastrząb. Charakter i stan zachowania siedlisk tworzą dogodne warunki dla populacji lęgowych grzywacza, krętogłowa oraz ptaków wróblowych (świergotek drzewny, pokrzywnica, piegża, gajówka, mysikrólik, sosnowka, bogatka, pełzacz leśny, zięba, gil). Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 PLB320016 pokrywa się z obszarem ostoi ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce (IBA = Important Bird Areas) o tej samej nazwie – Lasy Puszczy nad Drawą (kod PL017), spełniając kryteria BirdLife International A1, A4i, B1i, B2, B3, C1, C2, C6.

GATUNKI STANOWIĄCE PRZEDMIOTY OCHRONY

A005 Perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus* (populacja lęgowa)

Ocena ogólna: C, w tym:

Populacja: ocena C – gatunek gniazduje na całym obszarze, na większości jezior i większych kompleksach stawów, także tam, gdzie pas szuwarów (trzcinowych, pałkowych lub oczeretowych) jest stosunkowo wąski. W latach 2012-2013 na terenie ostoi stwierdzono gniazdowanie 130-150 par (Jermaczek A. i in. 2014), co stanowi ok. 0,7 % zasobów krajowej populacji gatunku. Podawana dla kraju liczebność gatunku to 15000-25000 par (Chodkiewicz T. i in. 2015). Gatunek o stabilnym trendzie liczebności.

Stan zachowania: ocena B - stopień zachowania siedliska II (elementy siedliska zachowane dobrze). Do potencjalnych zagrożeń dla populacji należy zaliczyć niekorzystne zmiany w siedliskach lęgowych, szczególnie skutkujące brakiem szans na bezpieczne ukrycie lęgów – wykaszanie połaci trzcinowisk, wypalanie szuwarów oraz ograniczeniem bazy pokarmowej (zanieczyszczenie wód). Zagrożeniem dla lęgów może być również rozwój ruchu turystycznego na akwenach oraz drapieżniki (w szczególności obce gatunki inwazyjne – norka amerykańska, jenot, szop pracz).

Izolacja: ocena C - populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania.

A021 Bąk *Botaurus stellaris* (populacja lęgowa)

Ocena ogólna: C, w tym:

Populacja: ocena C – liczebność gatunku w obszarze oceniono na 25–30 (Jermaczek A. i in. 2014) odbywających się samców, co stanowi ponad 0,7% populacji krajowej. W obszarze oprócz litoralu dużych i średnich jezior (np. j. Osiek, j. Grażyna) oraz szuwarów na stawach (np. okolice Drawna i Recza) gatunek spotykany jest także w siedliskach suboptymalnych – na niewielkich (poniżej 15 ha powierzchni) śródleśnych oraz na śródpolnych zbiornikach wodnych porośniętych szuwarami (głównie na otwartych terenach zachodniej części Obszaru). Populacja krajowa gatunku szacowana jest na 3,3 – 4,2 tys. samców (Chodkiewicz T. i in. 2015).

Stan zachowania: ocena C - stopień zachowania siedliska III – elementy siedliska zachowane w średnim stanie. Do potencjalnych zagrożeń dla populacji bąka należy zaliczyć niekorzystne zmiany w siedliskach lęgowych, szczególnie skutkujące brakiem szans na bezpieczne ukrycie lęgów – wykaszanie trzcinowisk, wypalanie szuwarów, ale też gwałtowne zmiany stanu wody (mogące mieć miejsce na stawach rybnych). Zagrożeniem dla lęgów mogą być także drapieżniki (w tym gatunki pochodzenia obcego: norka amerykańska, szop pracz, jenot) oraz zawłaszczanie obrzeży jezior na potrzeby rekreacji.

Izolacja: ocena C - populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania.

A022 Bączek *Ixobrychus minutus* (populacja lęgowa)

Ocena ogólna: C, w tym:

Populacja: ocena C – liczebność gatunku w obszarze oceniono na 1-5 samców (Jermaczek A. i in. 2014), co stanowi od 0,35-0,5% populacji krajowej. Zasiadlona prawdopodobnie jest zachodnia i północno-zachodnia część Obszaru, jednak stopień rozpoznania rozmieszczenia i liczebności bączka jest niewystarczający i wymaga uzupełnienia. W skali kraju gatunek ten jest słabo rozpowszechniony, rozmieszczony plamowo, przy czym na Pomorzu jest skrajnie nieliczny – wyjątek stanowią tu okolice Zalewu Szczecińskiego (Tomiałojć, Stawarczyk 2003).

Stan zachowania: ocena C - stopień zachowania siedliska III – elementy siedliska zachowane w średnim stanie, niedostatek potencjalnych miejsc gniazdowych oraz presja gatunków inwazyjnych mogą znacznie ograniczać populację gatunku w Obszarze.

Izolacja: ocena C - populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania.

A028 Czapla siwa *Ardea cinerea* (populacja rozrodcza)

Ocena ogólna: C, w tym:

Populacja: ocena C – Leśno-wodny krajobraz obszaru stanowi optymalne siedlisko gatunku. Kolonie lęgowe czapli zinwentaryzowano nad jez. Osiek (15-18 gniazd), w lesie koło miejscowości Przesieki (37-40 gniazd) oraz w rozproszeniu na innych stanowiskach (pojedyncze pary). Populacja w Obszarze oceniona została na 62-70 par lęgowych w obszarze (Jermaczek A. i in. 2014), co stanowi ok. 0,7% krajowych zasobów gatunku. Stan zachowania: ocena C - stopień zachowania siedliska III – elementy siedliska zachowane w średnim stanie, gatunek korzystający z różnego typu akwenów. Czynniki negatywnie oddziałującymi na populację gatunku jest głównie niewystarczająca ochrona miejsc gniazdowych oraz odstrzał ptaków na stawach hodowlanych.

Izolacja: ocena C - populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania.

A030 Bocian czarny *Ciconia nigra* (populacja lęgowa)

Ocena ogólna: C, w tym:

Populacja: ocena C – gatunek stwierdzany w rozproszeniu na dogodnych siedliskach w całym Obszarze. Populację ocenia się na 7-8 par lęgowych (Jermaczek A. i in. 2014), co stanowi 0,5 % zasobów krajowych gatunku (Chodkiewicz T. i in. 2015).

Stan zachowania: ocena B - stopień zachowania siedliska II – elementy siedliska zachowane dobrze.

Czynniki obniżającymi ocenę jest niedostateczna wiedza o rozmieszczeniu gatunku (mimo znacznej wielkości gniazda część stanowisk gatunku w terenie nie jest dokładnie zlokalizowana). Wpływa to na niewystarczającą ochronę strefową, która przekłada się na możliwość płoszenia ptaków w okresie lęgowym.

Izolacja: ocena C - populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania.

A036 Łabędź niemy *Cygnus olor* (populacja lęgowa)

Ocena ogólna: B, w tym:

Populacja: ocena B – Szacunki liczebności gatunku dla Ostoi to ok. 150-180 par lęgowych (Jermaczek A. i in. 2014), co stanowi ok. 2,5 % krajowych zasobów gatunku. Ptaki gniazdują na większości zbiorników wodnych, nawet niewielkich śródpolnych akwenach. Część par przystępuje do lęgów nawet w korycie rzek - na wysepkach (np. na Drawie), czy na zarośniętych łachach w zakolach koryta.

Stan zachowania: ocena B - stopień zachowania siedliska II – elementy siedliska zachowane dobrze. Na terenie ostoi łabędź niemy przystępuje do lęgów na akwenach o różnym charakterze. Wybierając miejsca lęgowe preferuje zbiorniki eutroficzne, ze strefą szuwarową, jednak może zadowolić się nawet małymi zbiornikami śródpolnymi z zakrzewionymi brzegami. Dostępność siedlisk lęgowych gatunku jest dobra. Do potencjalnych zagrożeń dla populacji należy zaliczyć niekorzystne zmiany w siedliskach lęgowych, szczególnie skutkujące brakiem szans na bezpieczne ukrycie lęgów – wykaszanie łąk trzcinowisk, wypalanie szuwarów oraz ograniczeniem bazy pokarmowej (zanieczyszczenie wód). Zagrożeniem dla bezpieczeństwa lęgów może być również rozwój ruchu turystycznego na akwenach oraz drapieżnictwo (niszczenie lęgów przez inwazyjne gatunki ssaków takich jak norka amerykańska, jenot).

Izolacja: ocena C - populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania.

A038 Łabędź krzykliwy *Cygnus cygnus* (populacja przelotna i zimująca)

Ocena ogólna: C, w tym:

Populacja: ocena C – Obserwowany wyłącznie w okresie pozalęgowym, jesienią oraz zimą – głównie na Drawie, Korytnicy i Płocicznej, oraz na jeziorach wschodniego ramienia Parku. Jermaczek i Gawroński (2003) podawali, że w pobliżu Parku, w okolicach Chomętowa-Dominikowa, zimowało w roku 1997/98 do 90-100 osobników. W roku 2013 obserwowano żerujące stado na polach koło Konotopa (teren DPN) – 12.02 żerowało tam ok. 40 osobników, 16.02 – 39 os. (dane DPN, obs. A. Kuc). Zimą regularnie widywany na Drawie, najczęściej w okolicach zbiornika przy elektrowni Kamienna. Wielkość populacji przelotnej i zimującej (150-200 osobników) oceniono na podstawie danych z liczeń, wystarczających do ekstrapolacji i oceny liczebności (Jermaczek A. i in. 2014).

Stan zachowania: ocena C III – elementy siedliska zachowane w średnim stanie, możliwość odtworzenia: III – trudne lub niemożliwe.

Izolacja: ocena C - populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania.

A043 Gęgawa *Anser anser* (populacja lęgowa)

Ocena ogólna: C, w tym:

Populacja: ocena C – Na terenie badanego obszaru gatunek nielicznie lęgowy, związany z różnymi typami terenów podmokłych, bagiennych, zbiornikami wodnymi. Populacja w obszarze została określona na 35-40 par (Jermaczek A. i in. 2014), co stanowi ok. 0,5-0,6% zasobów krajowych. Ptaki obserwowano na jeziorach z szerokim łąnem szuwarów, na zbiornikach śródpolnych z trzcinowiskami. Większość par gniazduje w zachodniej części obszaru, co ma związek z większą dostępnością bazy żerowej - zbiorniki w tej części obszaru częściej graniczą z terenami otwartymi.

Stan zachowania: ocena B, stopień zachowania siedliska II - elementy siedliska zachowane dobrze.

Najistotniejszymi zagrożeniami dla populacji gatunku jest osuszanie terenów podmokłych oraz niszczenie lęgów przez gatunki inwazyjne.

Izolacja: ocena C - populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania.

A067 Gągoł *Bucephala clangula* (populacja lęgowa)

Ocena ogólna: B, w tym:

Populacja: ocena B – Ptaki stwierdzone w rozproszeniu na całym obszarze Ostoi, najliczniej w Drawieńskim Parku Narodowym oraz w rejonie jez. Osiek. Inwentaryzacja przeprowadzona w latach 2012-13 pozwala określić liczebność gatunku w Ostoi na 170-200 par lęgowych (Jermaczek A. i in. 2014), co stanowi ponad 5% populacji krajowej (wg. Chodkiewicz i in. 2015).

Stan zachowania: ocena B, stopień zachowania siedliska II – elementy siedliska zachowane dobrze.

Gatunek związany ze zbiornikami wodnymi o różnej wielkości i trofii otoczonymi starymi lasami. Gniazduje zazwyczaj w dziuplach wykutych przez dzięcioła czarnego najczęściej w pobliżu wód. Chętnie również korzysta z budek lęgowych. Najistotniejszym czynnikiem niekorzystnym dla gatunku jest niewystarczająca ochrona kluczowych siedlisk w okresie lęgowym, w tym presja turystyczna na ciekach Obszaru w okresie prowadzenia piskląt przez samice. Potencjalnym zagrożeniem może być niewłaściwie prowadzona gospodarka leśna: obniżanie średniego wieku drzewostanów, w których wykuwa dziuple dzięcioł czarny, usuwanie drzew dziuplastych oraz prowadzenie prac leśnych w trakcie sezonu lęgowego (powodujące płoszenie ptaków lub niszczenie dziupli z lęgami). Istotnym zagrożeniem jest niszczenie lęgów przez inwazyjne gatunki ssaków drapieżnych, głównie przez norkę amerykańską.

Izolacja: ocena B - populacja nieizolowana, ale występująca na peryferiach zasięgu gatunku.

A070 Nurogęś *Mergus merganser* (populacja lęgowa)

Ocena ogólna: B, w tym:

Populacja: ocena B – gatunek występuje w rozproszeniu na dogodnych siedliskach w całym Obszarze, ponad połowa par zlokalizowana jest w Drawieńskim Parku Narodowym. Populacja w Ostoi oceniona została na 60-70 par lęgowych (Jermaczek A. i in. 2014), co stanowi od 3,5 do 4% populacji krajowej (wg. Chodkiewicz i in. 2015).

Stan zachowania: ocena B, stopień zachowania siedliska II – elementy siedliska zachowane dobrze.

Gatunek zasiedlający rzeki i jeziora porośnięte na brzegach starym drzewostanem, w których samica poszukuje miejsc na ukrycie lęgu. Gniazdo umieszcza na brzegu pod korzeniami drzew, w norach lub dziuplach w drzewach. Istotnym czynnikiem obniżającym ocenę jest niewystarczająca ochrona kluczowych siedlisk w okresie lęgowym (zwłaszcza w czasie wodzenia piskląt). Potencjalne zagrożenie dla gatunku stanowi niewłaściwie prowadzona gospodarka leśna: usuwanie drzew dziuplastych oraz prowadzenie prac leśnych w trakcie sezonu lęgowego (powodująca płoszenie ptaków lub niszczenie dziupli z lęgami). Istotnym zagrożeniem jest niszczenie lęgów przez inwazyjne gatunki ssaków drapieżnych, głównie przez norkę amerykańską. Zidentyfikowanym zagrożeniem jest także presja turystyczna na ciekach i akwenach Obszaru w okresie prowadzenia piskląt przez samicę, powodująca rozpraszanie stad rodzinnych i narażanie ich na drapieżnictwo.

Izolacja: ocena B - populacja nieizolowana, ale występująca na peryferiach zasięgu gatunku.

A072 Trzmiełojad *Pernis apivorus* (populacja lęgowa)

Ocena ogólna: C, w tym:

Populacja: ocena C – gatunek stwierdzany w rozproszeniu w dogodnych siedliskach na całym Obszarze. Liczebność trzmiełojada w ostoi oceniono na 30-40 par lęgowych (Jermaczek A. i in. 2014), co stanowi niecały 1% populacji krajowej.

Stan zachowania: ocena B, stopień zachowania siedliska II – elementy siedliska zachowane dobrze.

Trzmiełojad zasiedla lasy wszelkiego typu preferując stare drzewostany liściaste i mieszane. Zazwyczaj kompleks leśny zajmowany przez ten gatunek ma powierzchnię powyżej 250 ha (rzadziej mniejszą), istotna w terytorium lęgowym jest obecność terenów otwartych oraz polan – terenów, na których żeruje.

Zagrożeniem mogą być prace zrębne i potencjalna utrata miejsc gniazdowych oraz zubożenie bazy pokarmowej poprzez intensyfikację rolnictwa, związaną ze zmianą upraw polowych. Podobne następstwa niesie zalesianie terenów otwartych.

Izolacja: ocena C - populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania.

A073 Kania czarna *Milvus migrans* (populacja lęgowa)

Ocena ogólna: B, w tym:

Populacja: ocena B – gatunek stwierdzany w rozproszeniu w dogodnych siedliskach na całym Obszarze.

Liczebność w ostoi oceniono na 11-13 par lęgowych (Jermaczek A. i in. 2014), co stanowi ok 2% populacji krajowej.

Stan zachowania: ocena B, stopień zachowania siedliska II – elementy siedliska zachowane dobrze.

Czynnikiem wpływającym na obniżenie oceny jest niewystarczająca ochrona formalna stanowisk (brak wiedzy o lokalizacji znacznej części gniazd) oraz kluczowych siedlisk, a także niedostateczna wiedza o rozmieszczeniu i dynamice gatunku co wpływa na likwidację dogodnych miejsc gniazdowych, lub ich penetrację przez osoby postronne i płoszenie ptaków.

Izolacja: ocena C - populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania.

A074 Kania ruda *Milvus milvus* (populacja lęgowa)

Ocena ogólna: C, w tym:

Populacja: ocena C – gatunek stwierdzany w rozproszeniu w dogodnych siedliskach na całym Obszarze.

Liczebność w ostoi oceniono na 9-12 par lęgowych, co stanowi ponad 0,6% populacji krajowej.

Stan zachowania: ocena B, stopień zachowania siedliska: II – elementy siedliska zachowane dobrze.

Czynnikiem wpływającym na obniżenie oceny jest niewystarczająca ochrona formalna stanowisk oraz kluczowych siedlisk, a także niedostateczna wiedza o rozmieszczeniu i dynamice gatunku co wpływa na likwidację dogodnych miejsc gniazdowych, lub ich penetrację przez osoby postronne i płoszenie ptaków.

Izolacja: ocena C - populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania.

A075 Bielik *Haliaeetus albicilla* (populacja lęgowa)

Ocena ogólna: B, w tym:

Populacja: ocena B – Obszar Natura 2000 Lasy Puszczy na Drawą jest jedną z ważniejszych w kraju ostoi tego gatunku (Wilk i in. 2010), gniazduje tu około 20 par tego gatunku (Jermaczek A. i in. 2014).

Stan zachowania: ocena B, stopień zachowania siedliska: II – elementy siedliska zachowane dobrze.

Optymalnym siedliskiem bielika są stare, rozległe drzewostany (zwykle sosnowe, bukowe oraz lęgowe) z obecnością rozłożystych drzew zdolnych utrzymać bezpiecznie duże i ciężkie gniazdo. Elementem uzupełniającym cechy optymalnego siedliska są bezpieczne tereny łowieckie, znajdujące się w miejscach otwartych – nad rzekami, jeziorami i stawami. Ponieważ rozpoznanie populacji jest dobre, wiedza o lokalizacji gniazd pozwoliła na wyznaczenie stref dla większości z nich (w 2013 r. – 15 stref bielika na terenie ostoi).

Izolacja: ocena C - populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania.

A081 Błotniak stawowy *Circus aeruginosus* (populacja lęgowa)

Ocena ogólna: C, w tym:

Populacja: ocena C – gatunek stwierdzany w rozproszeniu na całym obszarze. Jego liczebność oceniono na 70-90 par lęgowych (Jermaczek A. i in. 2014), co stanowi powyżej 1% populacji krajowej.

Stan zachowania: ocena B, stopień zachowania siedliska: II – elementy siedliska zachowane dobrze.

Gniazduje w rozległych łąkach szuwarów, najchętniej trzcinowych, ale również pałkowiskach, oczeretach i szuwarach wielkoturzycowych. Zbiorniki wodne, oprócz zapewnienia dogodnych miejsc lęgowych w swoim otoczeniu, są także głównym obszarem zdobywania pokarmu – drobnych kręgowców oraz bezkręgowców. Do najważniejszych zagrożeń dla populacji gatunku należy zaliczyć niekorzystne obniżenie poziomu wód gruntowych, zarastanie przesuszonych torfowisk przez krzewy i drzewa, związane ze zmianami ubożenie bazy pokarmowej. Niekorzystny wpływ może mieć wzmożona aktywność turystyczno-wypoczynkowa utrudniająca zdobywanie pokarmu (spadek udatności lęgów), a także związane z jej rozwojem przekształcanie brzegów wód (w tym również zabudowa letniskowa nad wodami). Zagrożeniem dla lęgów mogą być także drapieżniki (w tym gatunki pochodzenia obcego: norka amerykańska, jenot).

Izolacja: ocena C - populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania.

A089 Orlik krzykliwy *Aquila pomarina* (populacja lęgowa)

Ocena ogólna: C, w tym:

Populacja: ocena C – Na terenie ostoi Lasy Puszczy nad Drawą stanowiska są rozmieszczone w zachodniej i północno-zachodniej części obszaru, ze względu na charakter siedlisk – z mozaiką lasów i różnicowanego krajobrazu rolniczego, bardziej lesista część wschodnia i południowa pozbawiona jest rewirów lęgowych orlika. Aktualna populacja oceniona na została 13-15 par lęgowych (Jermaczek A. i in. 2014), co stanowi ponad 0,5% populacji krajowej.

Stan zachowania: ocena B, stopień zachowania siedliska II – elementy siedliska zachowane dobrze.

Gatunek zasiedlający kompleksy leśne w sąsiedztwie terenów otwartych – zarówno duże kompleksy leśne, jak i tereny półotwarte z mozaiką lasów i różnicowanego krajobrazu rolniczego. Łowiska tego gatunku znajdują się na terenach otwartych: łąkach, pastwiskach, polach uprawnych – istotny element to obecność obszarów z niską roślinnością oraz ich znaczna różnorodność siedliskowa. Jednym z głównych zagrożeń mogących wpłynąć niekorzystnie na populację gatunku w Obszarze jest intensyfikacja rolnictwa, degradacja terenów żerowiskowych – osuszanie i melioracja trwałych użytków zielonych, zaprzestania koszenia lub wypasania użytków zielonych, co sprzyja sukcesji w kierunku zakrzaczeń i zadrzewień, które nie są potencjalną przestrzenią dla żerowania gatunku (brak wykaszania ogranicza ptakom także bezpośredni dostęp do pokarmu).

Izolacja: ocena C - populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania.

A094 Rybołów *Pandion haliaetus* (populacja lęgowa)

Ocena ogólna: A, w tym:

Populacja: ocena A – mimo spadków liczebności obszar OSO Lasy Puszczy nad Drawą jest nadal najważniejszą ostoją rybołowa w Polsce. Populację lęgową szacuje się na 7-10 par (Jermaczek A. i in. 2014), co w odniesieniu do całej populacji krajowej liczącej 28-39 par (Chodkiewicz i in. 2015), stanowi ok 25% zasobów gatunku. Najliczniej rybołów występuje w lasach Nadl. Bierzwnik, 2 rewiry zlokalizowane są na terenie Nadl. Krzyż, a pojedyncze na terenie Głuska i Drawna.

Stan zachowania: ocena B, stopień zachowania siedliska II – elementy siedliska zachowane dobrze. Ściśle związany z wodami – najczęściej są to jeziora (eutroficzne lub mezotroficzne), zbiorniki zaporowe, stawy rybne, szerokie rzeki o spokojnym nurcie, w których ptaki zdobywają pokarm. Najważniejszą przyczynę spadku liczebności tego gatunku upatruje się w nielegalnym odstrzale prowadzonym przez właścicieli stawów hodowlanych (Mizera 2009). Przypadek zastrzelenia rybołowa odnotowano również w pobliżu Ostoi Lasy Puszczy nad Drawą - w 2012 zastrzelony został osobnik na terenie sąsiadującego nadleśnictwa Mirosławiec (ptak był zaobrączkowany, wychował się w 2009 roku w jednym z gniazd na terenie Ostoi). Dodatkowymi czynnikami negatywnie wpływającymi na populację gatunku w obszarze są: potencjalny niedobór liczby dogodnych miejsc lęgowych, penetracja miejsc lęgów lub prowadzenia prac zrębowych w odpowiednich dla gatunku zajętych lub potencjalnych rewirach nie objętych ochroną strefową, ograniczenie zasobności lub dostępności bazy pokarmowej (w tym także rozwój turystyki wodnej, z nasileniem aktywności w okresie zwiększonego zapotrzebowania na pokarm, czyli wychowu piskląt), śmiertelność w wyniku kolizji z liniami energetycznymi średniego i wysokiego napięcia, turbinami wiatrowymi. Stan ochrony gatunku w Obszarze, przede wszystkim z uwagi na nieskuteczność formalnej ochrony i związaną z tym niestabilność zajmowanych terytoriów, a także możliwy spadkowy trend liczebności, oceniono jednak na zły (U2).

Izolacja: ocena B - populacja nieizolowana, ale występująca na peryferiach zasięgu gatunku.

A119 Kropiatka Porzana *porzana* (populacja lęgowa)

Ocena ogólna: C, w tym:

Populacja: ocena C – gatunek silnie terytorialny. Głos każdego słyszanego samca odpowiada zajętemu rewirovi (Chylarecki P. i in. 2015). Według danych z lat ubiegłych w obszarze znajdowało się 20 rewirów kropiatki i gatunek ten był zaliczony do przedmiotów ochrony z ogólną oceną C. Podczas prac terenowych w latach 2012-2013 kontrole w odpowiednich siedliskach nie pozwoliły zlokalizować żadnych stanowisk gatunku. Prowadzący badania (Jermaczek i in. 2014) nie wykluczyli jednak obecności nielicznej populacji (1-10 samców), zwłaszcza że gatunek ten cechują coroczne, nawet bardzo znaczne wahania liczebności, związane ze zmiennym poziomem wód na lęgowskich (Ławicki Ł., Marchowski D. 2014). Kropiatka gniazduje na terenach zalewowych, podmokłych łąkach w zbiorowiskach turzyc, przy zabagnionych brzegach stawów i jezior eutroficznych oraz starorzeczach porośniętych turzycą i rzadką trzciną, torfowiskach niskich, zasiedla także niewielkie oczka polne. Ponieważ w ostoi występują dogodne dla gatunku siedliska, niezbędne jest uzupełnienie stanu wiedzy na temat jego rozmieszczenia i liczebności w obszarze. Populacja krajowa w latach 2008-2012 szacowana była na 3000-5000 samców (Chodkiewicz i in. 2015), zaś liczebność gatunku określana jako „nieliczna”.

Stan zachowania: ocena C – stopień zachowania siedliska III – elementy siedliska zachowane w średnim stanie, zmiany uwarunkowań hydrologicznych, niedostatek potencjalnych miejsc gniazdowych oraz presja gatunków inwazyjnych mogą znacznie ograniczać populację gatunku w Obszarze.

Izolacja: ocena C - populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania.

A120 Zielonka Porzana parva (populacja lęgowa)

Ocena ogólna: C, w tym:

Populacja: ocena C – gatunek monogamiczny, wykazujący silne zachowania terytorialne (Chylarecki P. i in. 2015). W kraju występuje lokalnie, bardzo nielicznie (szacuje się, że w latach 2008-2012 w Polsce występowało 1500-2000 samców). Dane z lat ubiegłych wskazywały na występowanie w obszarze 5 rewirów zielonki i gatunek ten był zaliczony do przedmiotów ochrony z oceną ogólną C. Podczas prac terenowych w latach 2012-2013 (Jermaczek i in. 2014) kontrole w odpowiednich siedliskach nie pozwoliły zlokalizować żadnych stanowisk gatunku. Prowadzący badania nie wykluczyli jednak obecności nielicznej populacji (1-5 samców), zwłaszcza że gatunek ten cechują coroczne, nawet bardzo znaczne wahania liczebności, związane ze zmiennym poziomem wód na lęgowiskach (Ławicki Ł., Marchowski D. 2014). Zasiadla wszelkiego rodzaju zbiorniki wód stojących, zarówno pochodzenia naturalnego (jeziora, śródpolne oczka wodne, starorzecza) jak i sztuczne (stawy rybne, torfianki, glinianki, zbiorniki retencyjne). Prowadzi skryty tryb życia, obecność par lęgowych (ptaki milkną natychmiast po zdobyciu partnera) możliwa jest do stwierdzenia jedynie poprzez stymulację głosową (ptaki milkną natychmiast po zdobyciu partnera). Ponieważ w ostoi występują dogodnie dla gatunku siedliska, niezbędne jest uzupełnienie stanu wiedzy na temat jego rozmieszczenia i liczebności w obszarze.

Stan zachowania: ocena C – stopień zachowania siedliska III – elementy siedliska zachowane w średnim stanie, zmiany uwarunkowań hydrologicznych, niedostatek potencjalnych miejsc gniazdowych oraz presja gatunków inwazyjnych mogą znacznie ograniczać populację gatunku w Obszarze.

Izolacja: ocena C - populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania.

A127 Żuraw Grus grus (populacja lęgowa)

Ocena ogólna: C, w tym:

Populacja: ocena C – liczebność gatunku w Obszarze oceniono na 320-350 par. Stanowi to ponad 1,5 % populacji krajowej gatunku, gdzie całkowita liczebność w latach 2008-2012 szacowana była na 20-22 tys. par. W granicach ostoi występuje w rozproszeniu na całym obszarze, zarówno w krajobrazie rolniczym (zajmując śródpolne mokradła), jak i w kompleksach leśnych (gniazdując na torfowiskach, bagnach i w olsach).

Stan zachowania: ocena B, stopień zachowania siedliska II – elementy siedliska zachowane dobrze. Żuraw w granicach Ostoi znajduje odpowiednią liczbę dogodnych miejsc do gniazdowania, otoczonych przez tereny, które są odpowiednimi dla niego miejscami żerowiskowymi. Siedliskiem lęgowym gatunku są wszelakiego rodzaju mokradła zarówno na terenach otwartych (śródpolne oczka) jak i zalesionych (olsy, torfowiska), szuwały przy zbiornikach wodnych (jeziora, stawy), doliny rzeczne. Gatunek wykazuje dużą zdolność do adaptowania się nawet w zmienionych przez człowieka warunkach, w czym pomaga mu zmniejszona płochliwość. Zagrożeniem długoterminowo mogą być jednak trwałe przekształcenia siedlisk związane z ich osuszaniem. Do istotnych zagrożeń żerowisk gatunku należy zaliczyć długoterminowe zaprzestanie koszenia lub wypasania łąk i pastwisk, co może przyczyniać się do ograniczenia w dostępie do optymalnych siedlisk, jakim są ekstensywnie użytkowane łąki i pastwiska. Podczas wędrówek gatunek narażony jest na kolizje z liniami energetycznymi i innymi przeszkodami.

Izolacja: ocena C - populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania.

A127 Żuraw Grus grus (populacja przelotna)

Ocena ogólna: C, w tym:

Populacja: ocena C – w okresie przedlęgowym i polęgowym w Obszarze mogą występować zgrupowania odpoczywających i żerujących stad, gdzie ich liczebność szacuje się na 2000-3000 osobników (Jermaczek A. i in. 2014). Oceny te odpowiadają możliwościom tworzenia się w Obszarze stałych miejsc postoju i żerowania w trakcie wędrówki, szczególnie jesiennej. Koncentracje związane są z obecnością miejsc żerowiskowych, szczególnie na ścierniskach po uprawach kukurydzy – powierzchnia takich obszarów wzrasta z roku na rok, zwłaszcza w okolicach Drawna (Dominikowo, Konotop), Tucznia (Rzeczycza), Bierzwnika, Dobiegniewa, Pławna i Chłopowa.

Stan zachowania: ocena B, stopień zachowania siedliska II – elementy siedliska zachowane dobrze. Żuraw w granicach Ostoi znajduje odpowiednią liczbę dogodnych miejsc do gniazdowania, otoczonych przez

tereny, które są odpowiednimi dla niego miejscami żerowiskowymi. Żeruje na podmokłych terenach otwartych, na śródleśnych polanach oraz polach uprawnych. Podczas okresu wędrówkowego tworzy duże stada poszukujące chętnie pokarmu na pozostałościach po uprawach resztkach (np. na ścierniach po kukurydzy), ptaki mające dogodnie miejsca żerowiskowe grupują się, żerują razem, a noce spędzają na wspólnych noclegowiskach położonych na niedostępnych mokradłach. Gatunek wykazuje dużą zdolność do adaptowania się nawet w zmienionych przez człowieka warunkach, w czym pomaga mu zmniejszona płochliwość. Zagrożeniem długoterminowo mogą być jednak trwałe przekształcenia siedlisk związane z ich osuszaniem. Do istotnych zagrożeń żerowisk gatunku należy zaliczyć długoterminowe zaprzestanie koszenia lub wypasania łąk i pastwisk, co może przyczyniać się do ograniczenia w dostępie do optymalnych siedlisk, jakim są ekstensywnie użytkowane łąki i pastwiska. Podczas wędrówek gatunek narażony jest na kolizje z liniami energetycznymi i innymi przeszkodami.

Izolacja: ocena C - populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania.

A155 Słonka *Scolopax rusticola* (populacja lęgowa)

Ocena ogólna: B, w tym:

Populacja: ocena B – leśny krajobraz ostoi z występującymi olsami i bagnami stanowi dobre siedlisko dla tego gatunku. Populację Obszaru szacuje się na 300-350 samców, stanowi więc ponad 2% populacji krajowej (którą w latach 2008-2012 szacowano na 10-30 tys. osobników), co kwalifikuje gatunek do uznania za przedmiot ochrony w Obszarze.

Stan zachowania: ocena B, stopień zachowania siedliska II – elementy siedliska zachowane dobrze.

Gatunek preferuje podmokłe i wilgotne lasy liściaste, mieszane oraz bory, w których dobrze wykształconą jest warstwa podszytu. Gniazda lokalizuje na ziemi pod osłoną roślinności. Potencjalnym zagrożeniem dla populacji gatunku jest zanikanie siedlisk podmokłych w wyniku prowadzonych melioracji.

Izolacja: ocena C - populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania.

A165 Samotnik *Tringa ochropus* (populacja lęgowa)

Ocena ogólna: C, w tym:

Populacja: ocena C – gatunek stwierdzany wzdłuż dolin rzecznych (Drawa, Płociczna) oraz na śródleśnych torfowiskach na całym obszarze. Populację rozrodczą oszacowano na 80-100 par (Jermaczek i in. 2014), co stanowi powyżej 0,5 % krajowych zasobów gatunku.

Stan zachowania: ocena B, stopień zachowania siedliska II – elementy siedliska zachowane dobrze.

Miejscem występowania gatunku są podmokłe olsy i łęgi zlokalizowane wzdłuż cieków oraz zbiorników wodnych i bagien. Istotnym zagrożeniem dla siedlisk gatunku jest regulacja koryt rzecznych, pozbawiająca gatunek miejsc żerowania np. na mieliznach, łąkach i odsypach brzegowych, które likwidowane są również w wyniku prac utrzymaniowych zabezpieczających brzegi przed podmywaniem/erozją.

Izolacja: ocena C - populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania.

A197 Rybitwa czarna *Chlidonias niger* (populacja lęgowa)

Ocena ogólna: C, w tym:

Populacja: ocena C – pierwotne dane wskazywały na występowanie w obszarze 63-70 par, gdzie najważniejsze stanowisko znajdowało się na jez. Grażyna koło Drawna. W trakcie prac terenowych w latach 2012-13 potwierdzono występowanie kolonii w tej lokalizacji jednak liczyła ona maksymalnie 15 par (przyczyną tego spadku jest najprawdopodobniej wzmagający się w ostatnich latach ruch kajakowy i związany z nim wzrost antropopresji). Wielkość populacji w całym Obszarze oszacowano na 15-70 par lęgowych (Jermaczek A. i in. 2014), co stanowi ok. 1,5 % populacji krajowej (wg Chodkiewicz i in. 2015). Zarówno liczebność, jak i status rybitwy czarnej w Polsce przemawia za uznaniem go za przedmiot ochrony, dla którego można – i trzeba – wdrożyć działania ochronne. Gatunek ten wykazuje silny trend spadkowy w skali całego kraju, co prawdopodobnie jest spowodowane ubytkiem dogodnych miejsc lęgowych (osuszanie terenów podmokłych, zanik roślinności pływającej), drapieżnictwem (straty w lęgach) oraz redukcją bazy żerowej (Chylarecki i in. 2018).

Stan zachowania: ocena B, stopień zachowania siedliska II – elementy siedliska zachowane w dobrym stanie. Rybitwa czarna zasiedla płytkie eutroficzne zbiorniki wodne, najczęściej z pływającym kożuchem roślin, występujące w bagiennych dolinach rzek (starorzecza, torfowiska z oczkami wody). W mniejszym stopniu zasiedla płytkie zatoki jezior, stawy rybne, a nawet większe śródpolne zabagnienia. Tworzy kolonie liczące od kilku do kilkudziesięciu gniazd. Czynniki potencjalnie obniżającymi ocenę dla populacji gatunku w Obszarze są: presja turystyczna, niszczenie lęgów przez gatunki inwazyjne oraz osuszanie terenów podmokłych.

Izolacja: ocena C - populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania.

A207 Siniak *Columba oenas* (populacja lęgowa)

Ocena ogólna: C, w tym:

Populacja: ocena C – Gatunek stwierdzano w starych drzewostanach liściastych, głównie w buczynach, w kilku większych kompleksach leśnych. Badania przeprowadzone na potrzeby planu zadań ochronnych w latach 2012 i 2013 potwierdzają pierwotne szacunki liczebności – wielkość populacji lęgowej w Obszarze została określona na 270-300 par (Jermaczek A. i in. 2014). Stanowi to od 0,8 do 1,5% populacji krajowej (szacowanej na 18-37 tys. par; Chylarecki P. i in. 2015) i pozwala przydzielić ocenę C znaczenia Obszaru dla zachowania populacji gatunku w kraju. Notowany jest ogólnokrajowy trend wzrostu liczebności i rozpowszechnienia tego gatunku, jednakże długookresowe zmiany liczebności siniaka w Polsce są nieznane (Chylarecki i in. 2018).

Stan zachowania: ocena B, stopień zachowania siedliska II – elementy siedliska zachowane dobrze.

Gatunek gołębia zamieszkujący stare lasy mieszane i liściaste z preferencją drzewostanów bukowych.

Gniazda zakłada w dziuplach wykuwanych w latach poprzednich przez dzięcioła czarnego. Istotnym zagrożeniem dla populacji gatunku w obszarze może być zmniejszanie się powierzchni starodrzewi liściastych.

Izolacja: ocena C - populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania.

A215 Puchacz *Bubo bubo* (populacja lęgowa)

Ocena ogólna: B, w tym:

Populacja: ocena B – gatunek silnie terytorialny, osiadły (za wyjątkiem populacji górskich). Wielkość populacji pomorskiej w roku 2013 oceniono na 60-70 par (Sikora A. i in. 2013). W Obszarze stwierdzany w rozproszeniu na kilku stanowiskach. Liczebność populacji obecnie oszacowano na 6 – 7 par, co stanowi ok. 2% populacji krajowej (wg Chodkiewicz i in. 2015). Z tej liczby w granicach Drawieńskiego Parku Narodowego rewiry ma 1-2 pary (dane DPN z lat 2015-2018), pozostałe znajdują się poza jego granicami. Monitoring i obserwacje prowadzone w latach 2015-2018 przez pracowników Parku wykazały, iż najczęściej gatunek ten był notowany w okolicach Półwyspu Korea nad Jeziorem Ostrawieckim, w okolicy jezior Płociczno, Jamno i Piaseczno Duże. Mimo prawdopodobnego spadku liczebności w odniesieniu do lat poprzednich, Obszar nadal jest jednym z dziesięciu najważniejszych ostoi gatunku w kraju, co pozwala ocenić jego znaczenie dla gatunku na poziomie B. Pomimo dobrego rozpoznania liczebności populacji, dane o rozmieszczeniu z uwagi na znaczną mobilność wymagają ciągłej aktualizacji (w obrębie terytorium, obejmującego 1-20 km², funkcjonuje kilka miejsc, w których puchacz naprzemiennie wyprowadza lęgi; Chylarecki et al. 2015). Zgodnie z prawem, gatunek ten wymaga wyznaczania stref ochronnych w miejscach lęgów.

Stan zachowania: ocena B, stopień zachowania siedliska II – elementy siedliska zachowane dobrze.

Puchacz w obszarze zasiedla rozległe, oddalone od siedzib ludzkich i nieuczęszczane kompleksy leśne w pobliżu terenów otwartych, gdzie zdobywa pokarm. Gniazduje w siedliskach o bogatej i zróżnicowanej strukturze, w sąsiedztwie terenów otwartych, jak wilgotne lasy i skraje bagien w pobliżu otwartych łąk, dolin rzecznych, jezior, stawów rybnych. Istotne zagrożenie dla gatunku stanowi brak dogodnych miejsc gniazdowania spełniających jednocześnie warunek bezpieczeństwa (niskiej penetracji przez człowieka) i dostępności odpowiedniej bazy pokarmowej. Płoszenie ptaków obrębie terytoriów oraz zmiany ich struktury może powodować gospodarka leśna, w przypadku prowadzenia prac w okresie wiosennym, przy gniazdach, najczęściej nie znanych, prowadząca do porzucania lęgów. Zmniejszenie siedliska lęgowego może być powodowane również przez usuwanie martwych i zamierających drzew oraz wykrotów, które gatunek ten często wykorzystuje do gniazdowania. Do istotnych zagrożeń ograniczających powierzchnię żerowisk gatunku należy zaliczyć zalesianie terenów otwartych, a także zmianę trwałych użytków zielonych w pola orne.

Izolacja: ocena B - populacja nieizolowana, ale występująca na peryferiach zasięgu gatunku (gatunek występujący w tej części Polski tylko wyspowo w dużych kompleksach leśnych).

A217 Sóweczka *Glaucidium passerinum* (populacja lęgowa)

Ocena ogólna: C, w tym:

Populacja: ocena C – na Pomorzu sóweczka wciąż jest uznawana za gatunek rzadki, pomimo wzrostu jej liczebności. W roku 2013 szacowano jej liczebność w regionie na ponad 10 par (Sikora A. i in. 2013). W obszarze ostoi gatunek był stwierdzany głównie w powierzchniach inwentaryzacyjnych, ale podkreślono, iż może występować we wszystkich dogodnych siedliskach (kompleksy borów suchych i świeżych z

towarzyszeniem terenów otwartych śródleśnych). Podczas prac nad planem zadań ochronnych dla obszaru oszacowano wielkość populacji lęgowej na 6-7 par (Jermaczek A. i in. 2014), co stanowi nieco ponad 0,5 % populacji krajowej (wg. Chodkiewicz i in. 2015). Na podstawie monitoringów wykonywanych w latach 2015-2018 w Drawieńskim Parku Narodowym (materiały niepublikowane DPN,), wielkość populacji w nim bytującej szacuje się na co najmniej 3 pary, jednakże najprawdopodobniej jest to populacja niedoszacowana i przypuszcza się, że liczba ta może być większa. Zgodnie z prawem, gatunek ten wymaga wyznaczania stref ochronnych w miejscach lęgów.

Stan zachowania: ocena B, stopień zachowania siedliska II – elementy siedliska zachowane dobrze. Ocena obniżona z uwagi na niewystarczającą ochronę formalną stanowisk oraz kluczowych siedlisk, a także niedostateczną wiedzę o rozmieszczeniu i dynamice gatunku. Siedliskiem optymalnym gatunku są starsze drzewostany (powyżej 100 lat, o powierzchni 50-100 ha) ze zróżnicowaną strukturą wiekową, istotny jest rozwinięty podszyt i podrost (najlepiej świerkowy) oraz mozaika środowisk i jego elementów w otoczeniu (halizny, młodniki, lasy liściaste i mieszane, cieki wodne, złomy, uschnięte drzewa itd.). Na terytorium lęgowym wymaga obecności kilku dziupli o różnym przeznaczeniu – noclegowiska, spiżarni, lęgowej (Chylarecki P. i in. 2015). Istotne zagrożenie dla siedlisk gatunku stanowi eliminacja starych drzewostanów, wycinka drzew dziuplastych i wszelkie prace zrębowe prowadzone w sezonie lęgowym (może to powodować płoszenie ptaków przy gniazdach, i stwarza możliwość porzucania lęgów). Niekorzystnie na siedlisko gatunku wpływa również upraszczanie struktury środowiska w rewirach (w tym także usuwanie złomów i wykrotów). Izolacja: ocena B - populacja nieizolowana, ale występująca na peryferiach zasięgu gatunku (gatunek występujący w tej części Polski tylko wyspowo w dużych kompleksach leśnych).

A223 Włochatka *Aegolius funereus* (populacja lęgowa)

Ocena ogólna: C, w tym:

Populacja: ocena C – na terenie ostoi Lasy Puszczy nad Drawą stanowiska włochatki odnajdywane były w starych borach sosnowych w centralnej i północnej części obszaru – oszacowano, że na terenie obszaru znajduje się 14-18 terytoriów lęgowych (Jermaczek A. i in. 2014), co stanowi około 0,8% średniej populacji krajowej (wg Chylarecki P. i in. 2018). Zgodnie z prawem, gatunek ten wymaga wyznaczania stref ochronnych w miejscach lęgów.

Stan zachowania: ocena B, stopień zachowania siedliska II – elementy siedliska zachowane dobrze.

Włochatka zamieszkuje zwarte kompleksy leśne, wymogi siedliskowe mogą się różnić regionalnie, choć jako gatunek borealno-górski związana jest przede wszystkim z lasami iglastymi. W górach preferuje drzewostany świerkowe i jodłowe, na pogórzu zasiedla buczyny z dużym udziałem drzew iglastych, na niżu gniazduje w borach sosnowych. Najczęściej zajmuje dziuple wykute przez dzięcioła czarnego, chętnie wykuwane przez ten gatunek w bukach, stąd też przestoje lub fragmenty buczyn stanowią istotny element optymalnych siedlisk. Ważny dla siedliska czynnik to obecność terenów otwartych – torfowisk, zrębów, halizn, upraw – które są terenami łowieckimi włochatki. Istotne zagrożenie dla siedlisk gatunku stanowi wycinka drzew zwłaszcza w pobliżu żerowisk i miejsc gniazdowania, co w przypadku prowadzenia gospodarki leśnej może powodować płoszenie ptaków przy gniazdach oraz porzucanie lęgów przez ptaki – brak znanych lokalizacji miejsc gniazdowych utrudnia skuteczną ochronę siedlisk gatunku. Usuwanie dziuplastych i zamierających drzew w starszych kompleksach leśnych, które gatunek wykorzystuje do gniazdowania, ograniczać może dostępność miejsc gniazdowych.

Izolacja: ocena B - populacja nieizolowana, ale występująca na peryferiach zasięgu gatunku (gatunek występujący w tej części Polski tylko wyspowo w dużych kompleksach leśnych).

A224 Lelek *Caprimulgus europaeus* (populacja lęgowa)

Ocena ogólna: C, w tym:

Populacja: ocena C – Szacunki bazujące na przeprowadzonej w 2012 i 2013 roku inwentaryzacji wskazują na obecność ok. 55-65 par (Jermaczek A. i in. 2014), które stanowią ok. 0,8% krajowej populacji gatunku (wg. Chodkiewicz T. i in. 2015).

Stan zachowania: ocena B, stopień zachowania siedliska II – elementy siedliska zachowane dobrze.

Siedliskiem lelka w Obszarze są rozległe kompleksy leśne budowane przez suche i świeże bory, obfitujące w otwarte środowiska wewnątrz kompleksu: śródleśne zręby zupełne, uprawy (do 5 lat), polany z murawami. Główne zagrożenia dla populacji wiążą się z działalnością człowieka prowadzoną w okresie lęgowym lelka i są to: prace leśne (wyręb, składowanie, wywóz), stosowanie oprysków chemicznych, redukujących bazę pokarmową, czyszczenie upraw i młodników w sezonie lęgowym. Istotnym zagrożeniem dla powodzenia lęgów mogą być także załamania pogody następujące w trakcie sezonu lęgowego, utrudniające ptakom zdobywanie pokarmu (brak lub niska aktywność owadów).

Izolacja: ocena C - populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania.

A229 Zimorodek Alcedo atthis (populacja lęgowa)

Ocena ogólna: B, w tym:

Populacja: ocena B – Stwierdzany głównie na rzekach Drawie i Płocicznej, ale także na mniejszych dopływach tych rzek oraz nad niektórymi stawami i jeziorami. W latach 2012-13 na terenie ostoi wykazano 70-80 par (Jermaczek A. i in. 2014), co stanowi to ok. 2,5% populacji krajowej (wg Chylarecki P. i in. 2018). Stan zachowania: ocena B, stopień zachowania siedliska II – elementy siedliska zachowane dobrze. Na terenie Ostoi zimorodek występuje głównie nad rzekami i strumieniami o czystej wodzie. spotykany jest także nad stawami i jeziorami. Odżywia się mniejszymi rybami, na które poluje z zasiadki, czekając na nie nad lustrem wody, chętnie z powalonych do niej konarów i pni. Gniazduje w norach – do drążenia gniazd wymaga urwistych brzegów o podłożu piaszczystym lub piaszczysto-gliniastym. Zagrożeniem dla siedlisk gatunku jest regulacja koryt rzecznych, pozbawiająca gatunek miejsc gniazdowania – stromych, osłoniętych przed czynnikami atmosferycznymi skarp brzegowych, usuwanie rumoszu drzewnego, będącego dogodnym miejscem do zasiadki podczas polowania. Czynnikiem niekorzystnym jest także zanieczyszczenie i eutrofizacja wód, oddziałujące bezpośrednio i pośrednio na bazę pokarmową i możliwości jej zdobywania. Na ograniczanie bezpieczeństwa potencjalnych miejsc lęgowych wpływ ma również penetracja brzegów przez ludzi, skutkująca wydeptywaniem skarp i możliwego zniszczeniem nor lęgowych. W przypadku turystyki kajakowej wpływ na zimorodka mają: płoszenie ptaków polujących na ryby oraz niszczenie miejsc czatowania – usuwanie zwalonych pni z koryta, utrudniających ruch kajakowy. Dodatkowo z rozwojem infrastruktury związanej z turystyką kajakową zwiększać się może zanieczyszczanie wód. Problemem stwarzającym zagrożenie są także nielegalne wyrobiska i zwirownie, w których ptaki mogą próbować odbywać lęgi, niszczone następnie podczas poboru kruszywa.

Izolacja: ocena C - populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania.

A236 Dzięcioł czarny Dryocopus martius (populacja lęgowa)

Ocena ogólna: C, w tym:

Populacja: ocena C – gatunek stwierdzany w starych drzewostanach na całym obszarze. Badania prowadzone w latach 2012-2013 pozwoliły na oszacowanie wielkości populacji w ostoi na 350-400 par (Jermaczek A. i in. 2014). Stanowi to ok 1% krajowych zasobów gatunku (wg Chylarecki P. i in. 2018), i pozwala na ujęcie gatunku jako przedmiotu ochrony.

Stan zachowania: ocena B, stopień zachowania siedliska II – elementy siedliska zachowane dobrze. Gatunek gniazduje w starszych drzewostanach, w których pnie drzew pozwalają na wykucie odpowiednio dużej dziupli. Optymalne siedliska gatunku (FV), stanowią kompleksy leśne powyżej 100-letnie, ze średnią miąższością obumierającego drewna powyżej 15%. Preferowane drzewo dziuplowe to buk, ale dzięcioł ten wykuwa często dziuple także w sosnach, rzadziej w innych gatunkach (brzoza, topola i inne liściaste). Krajowa populacja gatunku nie jest obecnie zagrożona. Potencjalnym zagrożeniem mogłaby być niewłaściwa gospodarka leśna: obniżanie średniego wieku drzewostanów, usuwanie drzew osłabionych i drzew dziuplastych oraz prowadzenie prac leśnych w trakcie sezonu lęgowego (powodujące płoszenie ptaków lub niszczenie dziupli z lęgami)

Izolacja: ocena C - populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania.

A320 Mucholówka mała Ficedula parva (populacja lęgowa)

Ocena ogólna: C, w tym:

Populacja: ocena C – W obszarze mucholówka stwierdzana była w siedliskach dojrzałych lasów liściastych, głównie buczyn. Wyniki inwentaryzacji wskazują na obecność 200-300 par w ostoi (Jermaczek A. i in. 2014), co stanowi ponad 0,5% populacji krajowej (wg Chodkiewicz i in. 2015), i daje ogólną ocenę: C. Około 70-90 par związanych jest z buczynami rosnącymi na terenie Drawieńskiego Parku Narodowego, co ilustruje charakter preferencji gatunku w stosunku do rodzaju drzewostanów.

Stan zachowania: ocena B, stopień zachowania siedliska II – elementy siedliska zachowane dobrze. Gatunek zasiedlający duże kompleksy leśne z dojrzałymi drzewostanami liściastymi, z dużą ilością martwego drewna. Najchętniej zasiedla buczyny i grądy z dużym udziałem buka lub grabu. Wymaga dojrzałych, ponad 80–100-letnich, cienistych drzewostanów ze znacznym udziałem próchniejących drzew. Odżywia się głównie owadami i pajęczakami. Gniazduje w półdziuplach, w szczelinach pni i za odstającą korą drzew. Kluczowym elementem siedliska są martwe drzewa stojące, które w siedlisku o optymalnym (FV) charakterze powinny stanowić > 20% drzewostanu. Istotne zagrożenie dla gatunku stanowi utrata siedlisk: wycinka drzew zwłaszcza w miejscach gniazdowania (w tym drzew z gniazdami) i żerowiskach, co w przypadku

prowadzenia gospodarki leśnej może powodować płoszenie ptaków przy gniazdach oraz możliwość porzucania lęgów przez ptaki (newralgiczny okres maj-lipiec), usuwanie starych drzewostanów liściastych > 80 lat oraz usuwanie martwych i zamierających drzew, które gatunek wykorzystuje do gniazdowania i żerowania, oraz prowadzenie gospodarki leśnej powiązanej z wycinką drzew rozluźniającą zwarcie drzewostanu preferowane przez ten gatunek.

Izolacja: ocena C - populacja nieizolowana w obrębie rozległego obszaru występowania.

GATUNKI O STATUSIE D

A036 Łabędź niemy *Cygnus olor* (populacja przelotna i zimująca) - Liczebność frakcji przelotnej gatunku w latach 2012 – 2013 szacowana była 200-300 os. (Jermaczek A. i in. 2014). Na jeziorach spotyka się przelotne stada liczące do kilkudziesięciu osobników, odlatujące wraz z pojawieniem się pokrywy lodowej na akwenach (np. jez. Osiek - styczeń 2012 ok. 50 os., J. Ostrowieckie – styczeń 2012 - 37 osobników). Podczas przelotu jesiennego ptaki spotyka się nie tylko na wodzie, ale również na żerowiskach na lądzie: na ugorach, łąkach, a zwłaszcza na polach (uprawy ozime i rzepak).

A037 Łabędź mały (bewik) *Cygnus columbianus bewickii* (populacja przelotna) – najmniejszy spośród gatunków łabędzi. Na przelotach przemieszcza się w stadach jednogatunkowych, niekiedy wraz z łabędziami krzykliwymi i niemymi, gęsiami zbożowymi i białoczelnymi, oraz kaczkami (krzyżówkami, głowienkami i czernicami). Najczęściej wykorzystuje te same miejsca przystankowe, zarówno w okresie jesiennej jak i wiosennej wędrówki. Dane dotyczące liczebności tego gatunku w Polsce podczas wędrówek są niepełne. Ocena liczebności bewików w kraju uzyskana podczas cenzusu wiosną 2010 r. wynosiła ok. 1200 os. (Ławicki Ł. i in. 2011). Na terenie ostoi obserwowano na przelotach 0-7 osobników (Jermaczek A i in. 2014).

A031 Bocian biały *Ciconia ciconia* – duży ptak brodzący, gniazdujący niemal wyłącznie w obrębie osiedli ludzkich. Żerowiska to głównie trwałe użytki zielone (łąki i pastwiska), uprawy roślin motylkowatych (koniczyna, lucerna), miedze, a także strumienie, płytkie rzeki, starorzecza, rowy melioracyjne, stawy rybne i bagna. Na polach żeruje głównie w czasie orki i innych prac polowych (Chylarecki P. i in. 2015). W ostoi liczebność populacji została określona na 50-60 par (Jermaczek A. i in. 2014), co stanowi ok. 0,1% populacji krajowej.

A084 Błotniak łąkowy *Circus pygargus* – bardzo nieliczny ptak lęgowy, związany z terenami otwartymi. Wykorzystuje różne typy siedlisk, zarówno tereny podmokłe, jak również uprawy rolne. Jest to gatunek socjalny, często gniazdujący w luźnych koloniach. Terytorium lęgowe jest niewielkie i ogranicza się do najbliższej okolicy gniazda, co sprawia, że błotniak łąkowy bywa określony jako nieterytorialny (Krupiński D. i in. 2014). Populację krajową szacuje się na 2,7-4,3 tys. par (Chylarecki P. i in. 2018). Szacunki dla ostoi podają liczbę 1-3 par lęgowych (Jermaczek A. i in. 2014).

A104 Jarząbek *Tetrastes bonasia* – jarząbek jest najmniejszym europejskim kurakiem leśnym, związanym z lasami iglastymi i mieszanymi o zróżnicowanym charakterze roślinności i bogatym runem i podszytem. Niewielka populacja tego gatunku (5-10 par) była notowana w Drawieńskim Parku Narodowym (Jermaczek A. i Gawroński A. 2003). Ostatnia notowana obserwacja pojedynczego ptaka miała miejsce w styczniu 2012 r. koło miejscowości Zatom w dolinie Drawy (Sikora A. i in. 2013). Również badania prowadzone na potrzeby utworzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Lasy Puszczy nad Drawą nie wykazały jego obecności (Jermaczek A. i in. 2014). W związku z powyższym, jego występowanie na terenie ostoi wymaga weryfikacji, zaś jego status (z uwagi na brak możliwości oszacowania jego liczebności) został zmieniony na P (obecny). Gatunek prowadzi skryty tryb życia, zaś krótkotrwała aktywność głosowa i bardzo rozproszone występowanie utrudnia jego wykrywanie. Obecnie liczebność populacji na całym Pomorzu najprawdopodobniej nie przekracza 20 par (Sikora A. i in. 2013), zaś cała liczebność krajowa szacowana jest na 15-20 tys. samców (Chodkiewicz T. i in. 2015).

A122 Derkacz *Crex crex* – ptak z rodziny chruścieli, występujący na obszarze całego kraju jako gatunek nieliczny lub średnio liczny. Zasiedla szerokie spektrum otwartych i półotwartych siedlisk – preferuje nieużytki, turzycowiska, ziołorośla, ekstensywnie użytkowane łąki, choć występuje także na pastwiskach, łąkach użytkowanych intensywnie, uprawach leśnych, uprawach zbóż i rzepaku (Chylarecki P. i in. 2015).

Gatunek silnie terytorialny. Populację krajową szacuje się na 30-48 tys. samców (Chodkiewicz T. i in. 2015), w ostoi ilość terytoriów oszacowano na 30-50 (Jermaczek i in. 2014), co stanowi ok. 0,1 % zasobów krajowych.

A140 Siewka złota *Pluvialis apricaria* – nieco mniejszy od czajki ptak z rzędu siewkowych, obecnie stwierdzany w kraju tylko na przelotach, ew. zimujący (Meissner W. i in. 2011, Meissner W. i in. 2016). Według dotychczasowych informacji, podczas przelotów w obrębie ostoi notowano do 1800 osobników. Badania wykonane w latach 2012-2013 nie zweryfikowały tych danych, brak jest wzmianek na temat tego gatunku w dokumentacji do planu zadań ochronnych z 2014 r. (Jermaczek A. i in. 2014) oraz aktualnych danych literaturowych odnoszących się do siewki złotej na tym obszarze. W związku z powyższym, brak jest podstaw do zmniejszenia lub zwiększenia obecnej oceny (D), zaś status gatunku wymaga weryfikacji.

A238 Dzięcioł średni *Dendrocopos medius* – średni gatunek dzięcioła zasiedlający stare lasy liściaste: grądy, dąbrowy i łęgi. Dziuple wykuwa przede wszystkim w dębach, jesionach i olchach, zarówno martwych jak i żywych. Warunkiem występowania gatunku jest obecność drzew o grubej, spękanej korze, w szczelinach której dzięcioł poszukuje pożywienia (Kosiński Z. 2013). W kraju ma status nielicznie lęgowego gatunku, którego populacja jest szacowana na 18-23 tys. par (Chodkiewicz T. i in. 2015). Wielkość populacji w obszarze oceniono na 75-85 par. Siedliska drzewostanów dębowych w obszarze (część zachodnia i południowa oraz park narodowy) są bardzo dogodnie dla gatunku i osiąga on w nich wysokie zagęszczenia. Wobec obecnych szacunków liczebności populacji krajowej (Chodkiewicz T. i in. 2015), liczebność gatunku w ostoi stanowi ok. 0,34-0,41 % zasobów krajowych.

A255 Świergotek polny *Anthus campestris* – nielicznie lęgowy mały ptak z rodziny pliszkowatych. Badania terenowe prowadzone w latach 2012-2013 wskazały na występowanie w granicach ostoi 1-5 par lęgowych (Jermaczek A. i in. 2014). Jak wynika z analiz ogólnopolskich trendów liczebności, jest to jeden z najbardziej zagrożonych gatunków krajowych – w ciągu 17 lat liczebność populacji zmniejszyła się o ok. 80%, gdzie równoległe do spadku liczebności miała miejsce redukcja areалу (Chylarecki P. i in. 2018). W związku z powyższym, pomimo iż populacja w ostoi nie stanowi znaczącego procentu populacji krajowej (szacowanej na 11-22 tys. par; Chodkiewicz T. i in. 2015), pozostawiono ten gatunek w SDF-e z oceną D.

A261 Pliszka górska *Motacilla cinerea* – gatunek zasiedlający rzeki i potoki górskie z głazami w korycie, zaś na niżu rzeki o wartkim nurcie. Często gniazduje na budowach hydrotechnicznych (mostach, młynach, elektrowniach wodnych, śluzach, obmurowaniach brzegów cieków). Podczas prac terenowych gatunek notowany głównie na Drawie, Płocicznej, oraz na mniejszych dopływach tych rzek. Rozpoznanie liczebności i rozmieszczenia bardzo dobre - liczebność oceniono w znacznej części potencjalnych siedlisk występujących w całym obszarze Natura 2000. Gatunek znajduje w obszarze bardzo dogodne i dobrze zachowane siedliska. Szacowana liczebność 35-50 par (Jermaczek A. i in. 2014) stanowi 0,42-0,5% populacji krajowej.

A391 Kormoran *Phalacrocorax carbo sinensis* (populacja lęgowa) – rybożerny gatunek związany z obecnością zbiorników wodnych. W Polsce gniazduje kolonijnie na drzewach, często w koloniach mieszanych z czapłą siwą. Podczas prac nad planem zadań ochronnych w latach 2012-2013 (Jermaczek A. i in. 2014) stwierdzono występowanie dwóch kolonii lęgowych (jez. Osiek i jez. Załom). Inwentaryzacja stanowisk w 2016 r. w DPN wykazała na jez. Ostrawieckim brak wcześniej tam notowanej kolonii (dane niepublikowane DPN). Obecnie liczebność populacji w granicach ostoi szacuje się na 100-150 par lęgowych, co w odniesieniu do populacji krajowej (25800-27100 par) stanowi ok. 0,38-0,55% zasobów gatunku.

A338 Gąsiorek *Lanius collurio* – mała dzierzba zasiedlająca szeroki wachlarz siedlisk – zajmuje pola z kępami drzew i krzewów na miedzach, nad rowami i wzdłuż dróg, zakrzaczone łąki, zadrzewienia śródpolne, ugory i tereny ruderalne, sady, duże ogrody, żywopłoty. Na terenach leśnych zasiedla zwykle uprawy i młodniki, głównie na siedliskach gradowych i borowych (Sikora A. i in. 2007). Inwentaryzacja przeprowadzona w latach 2012 i 2013 wskazuje na liczebność 500 – 1000 par na terenie ostoi (Jermaczek A. i in. 2014), jednak nawet maksymalna liczba nie spełnia kryterium 0,5% populacji krajowej (w odniesieniu do populacji krajowej, szacowanej na 0,74-1,1 mln par (Chylarecki P. i in. 2018), wielkość populacji w ostoi to ok. 0,05 %). W związku z brakiem w Obszarze dużych powierzchni agrocenoz, które zaliczane są do optymalnych siedlisk gąsiorka, nie ma perspektyw dla zwiększenia liczebności gatunku i Obszar – leśny w swoim generalnym charakterze - nie będzie miał znaczącego charakteru dla jego zachowania.

SKRAJNIE NIELICZNE GATUNKI NOTOWANE W OBSZARZE OSTOI

A230 Żoła Merops apister – skrajnie nieliczny ptak lęgowy związany z otwartym krajobrazem o urozmaiconej rzeźbie terenu (mozaika pól, łąk, pastwisk i ugorów), najczęściej w pobliżu dolin rzecznych i zbiorników wodnych. Gatunek stadny, gniazdujący w samodzielnie wykopanych norach, grzebanych w stromych ścianach lessowych lub piaszczystych (najczęściej w skarpach pochodzenia antropogenicznego). Populację krajową szacuje się na 130-210 par lęgowych (Chodkiewicz i in.. 2015). W granicach Obszaru pojedyncze lęgi żoły stwierdzano w latach 2012-2013 (Jermaczek A. i in. 2014) na terenie wyrobiska żwiru w okolicy miejscowości Osiek (1 para lęgowa).

A082 Błotniak zbożowy Circus cyaneus – skrajnie nieliczny gatunek z rodziny jastrzębiowatych, związany z terenami otwartymi, a zwłaszcza rozległymi torfowiskami, turzycowiskami i użytkami zielonymi w dolinach rzecznych. Jeden z gatunków o największym spadku liczebności populacji, zarówno w Polsce jak i w całej Europie. Przyczyn upatruje się w zmieniających się warunkach środowiskowych, niszczeniu lęgów podczas żniw oraz niska powracalność z zimowisk ptaków dorosłych, jednak. Według „Atlasu rozmieszczenia ptaków lęgowych Polski”, na początku XXI w. w kraju gniazdowało nie więcej niż 5 par lęgowych (Sikora A. i in. 2007). Ostatni pewny lęg gatunku w kraju stwierdzono w roku 1999, a w latach 2000-2011 stwierdzono tylko 7 lęgów prawdopodobnych (nie potwierdzonych). Obecnie status gatunku nie jest pewny, uznaje się, że może być gatunkiem już nielęgowym w Polsce (Ławicki Ł. i in. 2013). Na terenie obszaru miał status gatunku obecnego (kategoria liczebności P), ale z uwagi na długotrwały brak stwierdzeń pojawów zmieniono jego status na NP – zanik gatunku.

A098 Drzemlik Falco columbarius – najmniejszy ze spotykanych w Europie sokołów. W Polsce bardzo nielicznie pojawia się jedynie podczas przelotów, skrajnie nielicznie zimuje. Zatrzymuje się wtedy na łąkach lub polach uprawnych. Według dostępnych danych, na obszarze ostoi obserwowano pojedynczego osobnika w okresie pozalęgowym.

A103 Sokół wędrowny Falco peregrinus – skrajnie nieliczny sokół, populację krajową ocenia się na 15-20 par (Chodkiewicz T. i in. 2015). Większość znanych lęgów w Polsce było zlokalizowane na budowach (kominy i wysokie budynki), bądź na skałach (1 lęg na drzewie stwierdzono w 2012 roku w Nadl. Barlinek, woj. zachodniopomorskie). W roku 2012 na Pomorzu gniazdowały 4 pary tego gatunku (Sikora A. i in. 2013). Według dostępnych danych, na obszarze ostoi obserwowano pojedynczego osobnika w okresie pozalęgowym.

4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne			
Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
L	E03.01		i
L	F02.03		i
H	B		i
M	C01.01		i
M	F01		i
L	G01		i
M	F03.02.03		i
L	D01.02		i
M	B02.04		i
M	X		b
L	G02		i

M	B01		i
L	E01.03		i
M	F03.01		i
L	F03.02		i
Oddziaływania pozytywne			
Poziom	Działania, zarządzanie [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
L	F02.03		i
M	F01		i
L	A03		i
L	G02		i
M	X		b
L	E01.03		i
L	A01		i
L	D01.02		i

Poziom: H = wysoki, M = średni, L = niski.

Zanieczyszczenie: N = stosowanie azotu, P = stosowanie fosforu/fosforanów, A = stosowanie kwasów/zakwaszanie, T = toksyczne chemikalia nieorganiczne,

O = toksyczne chemikalia organiczne, X = zanieczyszczenia mieszane.

i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednocześnie.

4.4. Własność (opcjonalnie)

Typ		[%]
Publiczna	Krajowa/federalna	0
	Kraj	0
	związkowy/województwo	0
	Lokalna/gminna	0
	Inna publiczna	0
Własność łączna lub współwłasność		0
Prywatna		0
Nieznana		100
Suma		100

4.5. Dokumentacja (opcjonalnie)

BirdLife International/European Bird Census Council. 2000. European bird populations: estimates and trends. BirdLife Inter., Cambridge (BirdLife Conservation). 10; Chodkiewicz T., Kuczyński L., Sikora A., Chylarecki P., Neubauer G., Ławicki Ł., Stawarczyk T. 2015. Ocena liczebności populacji ptaków lęgowych w Polsce w latach 2008-2012. Ornithologia Polonica 56: 149-189; Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z., Chodkiewicz T. (red.) 2015. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny. Wydanie 2. GIOŚ, Warszawa; Chylarecki P., Chodkiewicz T., Neubauer G., Sikora A., Meissner W., Woźniak B., Wylegała P., Ławicki Ł., Marchowski D., Betleja J., Bzoma Sz., Cenian Z., Górski A., Korniluk M., Moczarska J., Ochocińska D., Rubacha S., Wieloch M., Zielińska M., Zieliński P., Kuczyński L. 2018. Trendy liczebności ptaków w Polsce. GIOŚ, Warszawa; Jermaczek A. (red.) 1999. Plan Ochrony Drawieńskiego Parku Narodowego. Operat ochrony fauny Drawieńskiego Parku Narodowego. Tom I-IV. Lubuski Klub Przyrodników, Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody Salamandra; Świebodzin – Poznań; msc; Jermaczek A., Chapiński P., Krzyśków T. 2012: Wykonanie badań terenowych oraz dokumentacji pokontrolnej dla wybranych gatunków w Drawieńskim Parku Narodowym. Sprawozdanie z realizacji zadania. Opracowanie na zlecenie DPN – Klub Przyrodników. Świebodzin; msc; Jermaczek A., Gawroński A. 2003. Awifauna lęgowa Drawieńskiego Parku Narodowego.

Przegląd Przyrodniczy 14: 1-36; Jermaczek A., Krzyśków T. 2012. Monitoring sukcesu lęgowego ptaków wodnych i błotnych na obszarze Drawieńskiego Parku Narodowego. Raport z II etapu prac prowadzonych w ramach projektu: LIFE09 NAT/PL/000263 „POLSKIE OSTOJE PTAKÓW”; mscr;Jermaczek A., Krzyśków T., Chapiński P., Kwaśny Ł., Żmihorski M. 2014. Dokumentacja projektu planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 PLB320016 Lasy Puszczy nad Drawą. Klub Przyrodników, Świebodzin;Krupiński D., Lewtak J., Kuczyński L. 2014. Krajowy Plan Ochrony Błotniaka Łąkowego. Towarzystwo Przyrodnicze “Bocian”, Warszawa;Krzyśków T., Chapiński P., Jermaczek A. 2012. Monitoring sukcesu lęgowego ptaków wodnych i błotnych na obszarze Drawieńskiego Parku Narodowego. Raport podsumowujący okres II-III kw. 2012. Prace prowadzone w ramach projektu: LIFE09 NAT/PL/000263 „POLSKIE OSTOJE PTAKÓW”; mscr;Krzyśków T., Chapiński P., Kwaśny Ł. 2013. Monitoring sukcesu lęgowego ptaków wodnych i błotnych na obszarze Drawieńskiego Parku Narodowego. Raport podsumowujący sezon 2013. Prace prowadzone w ramach projektu: LIFE09 NAT/PL/000263 „POLSKIE OSTOJE PTAKÓW”; mscr;Krzyśków T., Kwaśny Ł. 2015. Sprawozdanie z realizacji zadania „Wykonanie monitoringu ptaków lęgowych (zgodnie z metodyką MPPL) na 15 powierzchniach kontrolnych w Drawieńskim Parku Narodowym w sezonie lęgowym 2015”. Opracowanie w ramach zadania „Ochrona przyrody Drawieńskiego Parku Narodowego przez ochronę czynną, monitoring przyrodniczy oraz zapobieganie antropopresji”, mscr;Kucharski R., Waśko B., Kłosek L. Monitoring lęgów zimorodka w Drawieńskim PN (dane niepublikowane). Sprawozdania z lat 2011-13, mscr;Krzyśków T., Jermaczek A. 2016. Awifauna lęgowa Drawieńskiego Parku Narodowego w latach 2012-2014. Przegląd Przyrodniczy XXVII, 3;Ławicki Ł., Lontkowski J., Wylegała P., Zieliński P. 2013. Wymieranie populacji lęgowej błotniaka zbożowego *Circus cyaneus* w Polsce. *Ornis Polonica* 54: 1-11;Ławicki Ł., Wylegała P., Wieloch M., Sikora A., Grygoruk G., Dombrowski A., Chmielewski S., Lenkiewicz W., Włodarczyk R. 2011. Liczebność i rozmieszczenie łabędzia czarnodziobego *Cygnus columbianus bewickii* w Polsce wiosną 2010 r. *Ornis Polonica* 52: 196-210;Ławicki Ł., Marchowski D. 2014. Spotted Crakes during flood years. *Brit. Birds* 107: 769-770;Meissner W., Sikora A., Antczak J., Guenzel S., Wylegała P. 2016. Liczebność i rozmieszczenie czajek *Vanellus vanellus* i siewek złotych *Pluvialis apricaria* jesienią 2014 r. w Polsce. *Ornis Polonica* 57: 248-263;Meissner W., Sikora A., Guenzel S., Antczak J. 2011. Zimowanie czajki *Vanellus vanellus* i siewki złotej *Pluvialis apricaria* w Polsce w latach 1990-2008. *Ornis Polonica* 52: 26-39;Neubauer G., Sikora A., Chodkiewicz T., Cenian Z., Chylarecki P., Archita B., Betleja J., Rohde Z., Wieloch M., Woźniak B., Zieliński P., Zielińska M. 2011. Monitoring populacji ptaków Polski w latach 2008 – 2009. *Biuletyn Monitoringu Przyrody* 8/1: 1-40;Sidło P.O., Błaszowska B., Chylarecki P.(red.). 2004. Ostoje ptaków o randze europejskiej w Polsce. OTOP, Warszawa;Sikora A., Ławicki Ł., Kajzer Z., Antczak J., Kotlarz B. 2013. Rzadkie ptaki lęgowe na Pomorzu w latach 2000-2012. *Ptaki Pomorza* 4: 5-81;Sikora A., Rhode Z., Gromadzki M., Neubauer G., Chylarecki P. 2007. Atlas rozmieszczenia ptaków lęgowych Polski 1985-2004. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań;Śródecki Sz. 2016. Monitoring kormorana *Phalacrocorax carbo*. Materiały niepublikowane DPN, Drawno;Śródecki Sz. 2018. Monitoring sów w Drawieńskim Parku Narodowym. Materiały niepublikowane DPN, Drawno;Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP “proNatura”, Wrocław;Wiatr B., Ryś M., Tracz Z., 1986. Ptaki projektowanego Drawieńskiego parku Narodowego. [W:] Agapow L., Jasnowski M. (red.): Przyroda projektowanego Drawieńskiego Parku Narodowego. Gorzowskie Tow. Nauk., Gorzów Wlkp. s. 201-217;Wilk T., Jujka M., Krogulec J., Chylarecki P. 2010. Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce. OTOP, Marki;Zawadzka D., Ciach M., Figarski T., Kajtoch Ł., Rejt Ł. 2013. Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. GDOŚ, Warszawa.Zieliński M. 2016. Monitoring Pospolitych Ptaków Lęgowych na terenie Drawieńskiego Parku Narodowego w sezonie lęgowym 2016. Opracowanie w ramach zadania „Ochrona przyrody Drawieńskiego Parku Narodowego przez ochronę czynną, monitoring przyrodniczy oraz zapobieganie antropopresji”, mscr.

5. STATUS OCHRONY OBSZARU (OPCJONALNIE)

5.1. Istniejące formy ochrony na poziomie krajowym i regionalnym:

[Powrót](#)

Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]
PL01	5.99	PL02	0.27	PL04	66.86

5.2. Powiązanie opisanego obszaru z innymi formami ochrony:

na poziomie krajowym lub regionalnym:

Kod rodzaju	Nazwa terenu	Rodzaj	Pokrycie [%]
PL02	Grądowe Zbocze	*	0.02
PL02	Mszary Tuczyńskie	*	0.0
PL02	Stary Załom	+	0.0
PL02	Łasko	+	0.01
PL02	Źródliko Skrzypowe	+	0.0
PL02	Jezioro Łubówko	+	0.04
PL01	Drawieński Park Narodowy	+	5.99
PL02	Wyspa na Jeziorze Bierzwnik	+	0.0
PL02	Bagno Raczyk	+	0.02
PL02	Strzalinę koło Tucza	+	0.01
PL02	Leśne Źródła	+	0.01
PL02	Nad Jezioro Liptowski	+	0.03
PL02	Mokradła koło Leśniczówki Łowiska	*	0.05
PL02	Torfowisko Osowiec	+	0.01
PL04	Obszar Chronionego Krajobrazu "Dominikowo-Niemieńsko"	*	3.04
PL02	Flisowe Źródła	+	0.01
PL04	Puszcza Drawska	*	23.96
PL04	Obszar Chronionego Krajobrazu "Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy" (woj. zachodniopomorskie)	*	0.25
PL04	Obszar Chronionego Krajobrazu D (Choszczno-Drawno)	*	5.27
PL04	Obszar Chronionego Krajobrazu F (Bierzwnik)	*	13.3
PL02	Nad Płociczną	+	0.01
PL02	Bukowskie Bagno	+	0.01
PL02	Mszar Przygielkowy - Długie im. Huberta Jurczyszyna	+	0.0
PL04	Puszcza nad Drawą (woj. wielkopolskie)	*	5.74
PL04	Obszar Chronionego Krajobrazu "Puszcza nad Drawą" (woj. zachodniopomorskie)	*	13.43
PL04	Dolina Warty i Dolnej Noteci	*	0.0
PL02	Mszar Rosiczkowy koło Rokitna	+	0.0
PL02	Torfowisko Konotop	+	0.03
PL04	Obszar Chronionego Krajobrazu Korytnica Rzeka	+	1.87

6. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

6.1. Organ lub organy odpowiedzialne za zarządzanie obszarem:

Organizacja:	Drawieński Park Narodowy
Adres:	Polska Leśników 2 73-220 Drawno
Adres e-mail:	dpn@dpn.pl

Organizacja:	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Szczecinie
Adres:	Polska Juliusza Słowackiego 2 71-434 Szczecin
Adres e-mail:	sekretariat@szczecin.rdos.gov.pl

Organizacja:	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu
Adres:	Polska Tadeusza Kościuszki 57 61-891 Poznań
Adres e-mail:	sekretariat.poznan@poznan.rdos.gov.pl

Organizacja:	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim
Adres:	Polska Jagiellończyka 13 66-400 Gorzów Wielkopolski
Adres e-mail:	sekretariat@gorzowwlpk.rdos.gov.pl

6.2. Plan(-y) zarządzania:

Aktualny plan zarządzania istnieje:

☐	Tak
☐	Nie, ale jest w przygotowaniu
☒	Nie

7. MAPA OBSZARU

[Powrót](#)

Nr ID INSPIRE:

PL.ZIPOP.1393.N2K.PLB320016

Mapa załączona jako plik PDF w formacie elektronicznym (opcjonalnie)

☒ Tak ☐ Nie

Odniesienie lub odniesienia do oryginalnej mapy wykorzystanej przy digitalizacji granic elektronicznych (opcjonalnie)

--